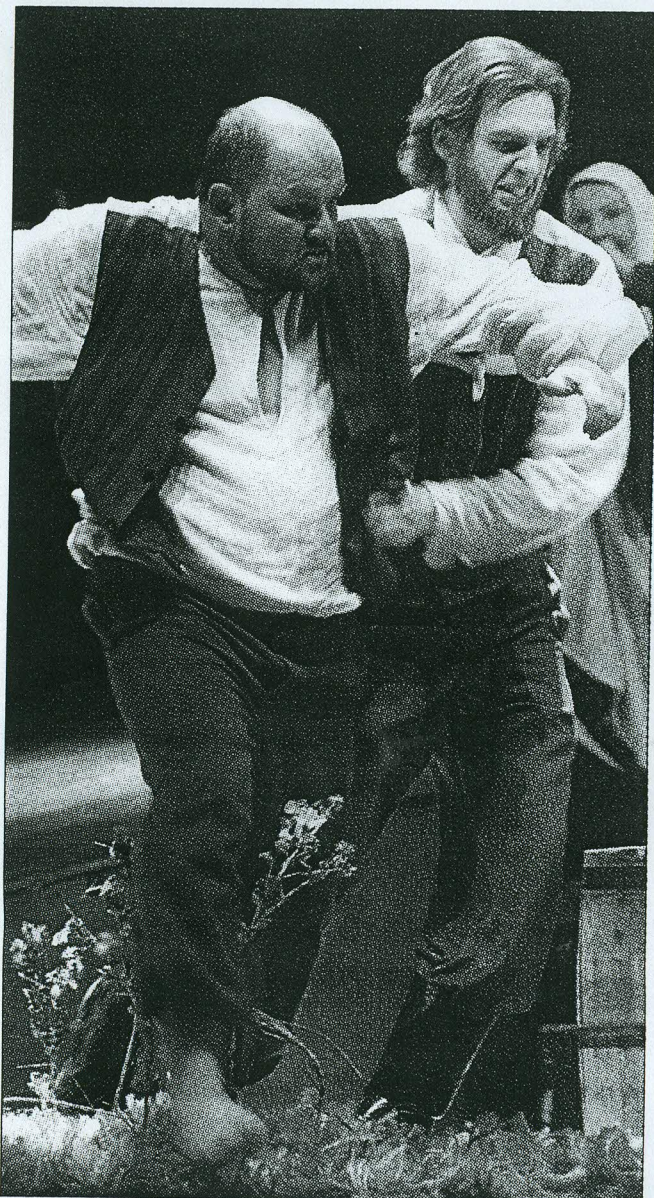

Besti Päevaleht 14. III '03

Vargamäe tuleristsed muusikalina

Vargamäe muusikali läbib Pearu (Jassi Zahharov) ja Andrese (Priit Volmer) omavaheline kraaklemine. FOTOD: HARRI ROSPU

Krõoda rollis teeb õnnestunud osatäitmise Tiiu Laur.

MUUSIKAL

VARGAMÄE TÕDE

JA ÕIGUS

- **Muusika:** Tõnu Raadik
- **Libretist ja lavastaja:** Endrik Kerge
- **Muusikaline juht ja dirigent:** Aivo Välja

- **Kunstnik:** Liina Pihlak
- **Osades:** Priit Volmer (Andres), Tiiu Laur (Krõõt), Jassi Zahharov (Pearu), Triin Ella (Mari), Rene Soom (Juss) jt
- **Esietendus:** 6. märtsil Estonias

Elem Treier

kirjandusteadlane

Kuulsaid romaane “ümber teinud” teatreid on nähtud peaaegu pühadusteotajatena. Balzac soovis koguni munitsipaalpolitsei välja kutsuda, et vahistataks teatritöötajaid. Aga kuulsad romaanid on aegade jooksul üha enam võitnud tähelepanu nii draama- ja muusikaetenduste kui ka filmide tegemisel.

Tammaare “Tõe ja õiguse” I köitest muusikali valmistamine ei panegi imestama: seegi romaan on kõrgetast klassist. Kuidas käib ta käsi Estonias?

Laval pole siiski sündinud oodatud *musical* ehk *musical play*, nagu see žanr on saanud tunnaks oma emotsionaalselt kirgastavate laulude ja tegelastega Broadwayl. Tegu on raskemeelsevõitu teosega, mida autorid on nõus nimetama lihtsalt muusikalise draama etenduseks. Tegelased küll laulavad, kuid mitte eraldi kirjutatud laulutekstide, vaid romaani lehekülgedelt võetud iseloomulike sõnade järgi. Mistõttu ei saa pärast teatrist lahkumist ümisesed meenutada mõnd laulu.

Tõnu Raadiku muusikat on lehtedes juba ette kiidetud ja sellega tuleb ühineda. Ta võimendab hästi ka lavastaja Endrik Kerge loodud libretot, vastates lavalises tegevuses tekkinud tunnete ja mõtete skaalale.

Raadiku muusika rikkus

► Vargamäe muusikali tõmbenumbriks on Andrese ja Pearu riistseenid

► Estonia lavastuse mõned süngevõitu aktsendid näivad liiga tugevad

gus ja etendus lõpus), minnes sellisena kokku lavastuses taotletud sõnumiga.

Kerge on juba ammu tõestanud oma annet “Tõe ja õiguse” I köite dramatiseeringu loomisel: ta tõi selle pealkirjaga “Aeg tulla – aeg minna” Vanemuises lavale kui ühe maanurga rikkalikud ja helged elupildid maailmakõiksuse vastena. Nüüdki on ta libretos suutnud säilitada rohkete tegelaste ja probleemidega romaani olulisi piirjooni.

Kõik on rahva enda süü

Taotletud sõnumi mõned süngevõitu aktsendid näivad liiga tugevad. Häirib pessimismi võimendamine Vargamäelt lahkumise teemal. Teame, et romaan lõppes mõrkjalt: noored lahkusid Vargamäelt ega austanud vanemate põhimõtteid ja elutarkusi. Sest armastust ei olevat toonud töö ja vaev.

Nüüd on Kerge püüdnud ehitada märgatavamat silda klassika ja tänapäeva vahel. Kännatusterohket Vargamäed Eesti sümbolina võttes aimame tõeksvõtupakkumisi: keegi ei

Tõnu Raadiku

muusika rikkus

järk-järgult.

Ka etenduses olid unustamatuteks tõmbenumbriteks peategelaste Andrese (Priit Volmer) ja Pearu (Jassi Zahharov) riitude ja kokkupõrgete stseenid. Zahharov hiilgas ka karakternäitlejana, kes pidas “pearuliku Pearuna” kogu südamest kahevõitlust kõva naabrimehega nii talumaal kui kõrtsis, pälvides keset etendust aplausegi. Priit Volmer esitas Andrest lakooniliste vahenditega, kuid jäi meelde. Triin Ella alustas Marina klišeeliku kõkutamise, kuid järgnevalt vedas ometi välja Mari ja Jussi (Rene Soom), Mari ja Andrese suhete liini.

Mõjusaid rituaalhetki tekkis Krõõda matusel, Indreku ja noore Andrese linna õppima ja kroonusse saatmisel.

Õppetund artistidele

Rahvusoperi artistid, peamiselt muusikaharidusega lauljad seisid raske ülesande ees: mängida peamiselt draamateatri näitlejatena. Nii mõnigi andis ansambelis meeldivaid teatritetki, ka ainult märgilisi tegelasi meenub tagantjäre. Teos oli vajalik õppetund artistidele: Estonia oligi kunagi muusika- ja draamateater, aidates tõsta ka lauljate näitlejameisterlikkust.

Mõne artisti laulmisel ei saanud aga sõnadest aru, kõlas ainult vokaal ja sõnu ei artikuleeritud piisavalt. Aga laulu kuulates aitas selle inglise- või venekeelne tõlge lava kohal.